

Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Pohjola Rakennus Oy

Muutosluettelo

Versio:	Päiväys:	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	14.3.2025	Valmis	Sini Burdillat	Sini Burdillat
2	20.3.2025	Valmis	Sini Burdillat	Sini Burdillat

Projekti:
Työnumero:
Asiakas:
Versio:
Päiväys:
Tekijät:

Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025
25018562
Pohjola Rakennus Oy
2
20.3.2025
Heidi Verkkosaari

Sisältö

1.	JOHDANTO	5
2.	AINEISTO	6
2.1	Lähtötiedot ja menetelmät	6
2.2	Kohteiden arvottaminen	7
3.	TULOKSET	7
4.	EPÄVARMUUSTEKIJÄT JA POHDINTAA	13
5.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	13
6.	LÄHTEET	14

Kartta- ja ilmakuvat:

Maanmittauslaitos (MML)

Karttojen paikkatieto:

Sweco Finland Oy,

Maanmittauslaitos,

Valokuvat:

Sweco Finland Oy, 2025

Sweco | Santalahden Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Työnumero: 25018562

Päiväys: 20.3.2025

Versio: 2

YHTEYSTIEDOT

Luontoselvityskonsultti
Sweco Finland Oy

Yhteyshenkilöt:

Luontoasiantuntija (MMM), Heidi Verkkosaari

Hatanpään valtatie 11

33100 TAMPERE

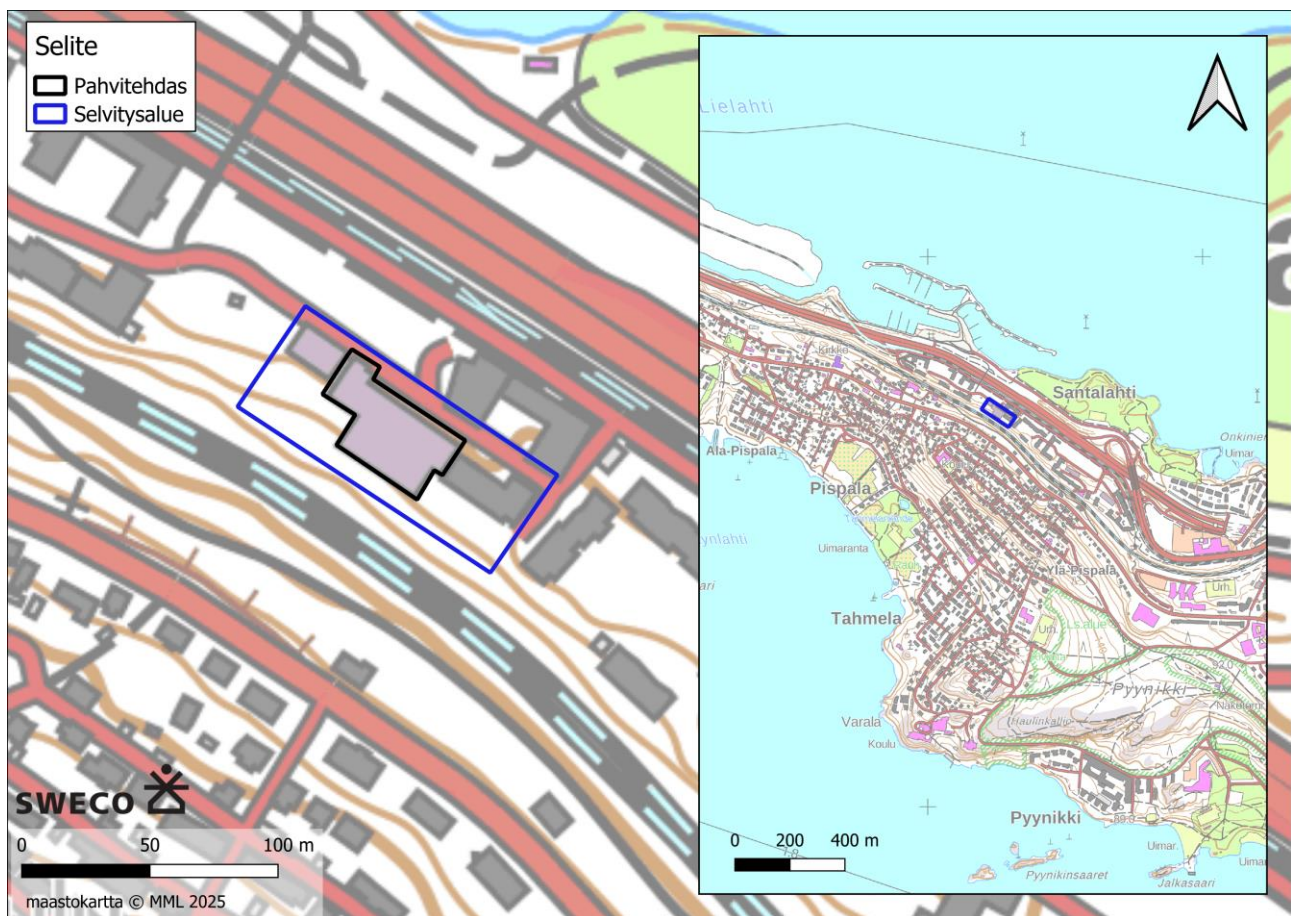
Puh. 040 653 0530

heidi.verkkosaari@sweco.fi

1. JOHDANTO

Tässä raportissa käsitellään Santalahden vanhan pahvitehtaan rakennuksen sisätilojen lepakkoselvitystä, joka toteutettiin helmikuussa 2025. Rakennusta suunnitellaan purettavaksi. Tätä ennen haluttiin tarkastaa, onko rakennuksessa merkkejä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikasta, sillä hylättynä rakennuksena lepakoilla on mahdollisuus lentää rakennukseen. Selvityksen kohteena oleva rakennus sijaitsee Santalahdessa, noin 2 kilometriä Tampereen keskustasta länteen. Selvityksen on tilannut Pohjola Rakennus Oy.

Selvitettävän rakennuksen sijainti on esitetty alla kuvassa sinisellä (Kuva 1). Selvitysalueelta tarkastettiin ainoastaan pahvitehdas, joka on kuvattu kartassa mustalla. Pahvitehtaan vieressä (luoteispuolella) sijaitseva tehdaskokonaisuuden pannuhuonerakennus tullaan säästämään ja kunnostamaan.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti kartalla. Selvitys tehtiin ainoastaan mustalla merkityssä entisessä pahvitehtaassa. Lähde: Maanmittauslaitos 2025.

Suomessa esiintyy 14 lepakkolajia (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2023), jotka kaikki ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja (Luonnonsuojelulaki 2023). Siten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty. Lepakoiden lisääntymispaikka on yleensä rakennuksessa, puun

Sweco | Santalahden Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Työnumero: 25018562

Päiväys: 20.3.2025

Versio: 2

kolossa, lepakonpöntössä, linnun pöntössä tai etenkin vesisiipillä kivilätkien ja rantakallioitten koloissa. Kesällä naaraat kokoontuvat yhdyskuntiin synnyttämään. Levähdyspaikkoja ovat kesällä lepakoiden päiväpiilot, jotka sijaitsevat samanlaisissa paikoissa kuin lisääntymisyhdyskunnatkin. Lepakoiden levähdyspaikkoja talvella ovat niiden talvehtimispaikat. Lepakot vaipuvat talveksi horrokseen. Lepakoita on tavattu horrostamasta mm. luolista, kellareista, kallion halkeamista, rakennuksista, puun koloista sekä pirunpelloista. (Suomen Lepakotieteellinen yhdistys 2023.) Näistä talvehtimispaikoista luonnossa sijaitsevat lepokolot tunnetaan ihmisrakenteiden tarjoamia paikkoja huomattavasti. (Sierla ym. 2004; SYKE 2022.)

Lepakkoselvitys toteutettiin talvisen ajankohdan vuoksi yhden kierroksen havainnointina ja kohteella tehtiin ainoastaan sisätilaselvitys. Sisätilaselvitys tehtiin 18.2.2025. Selvityksen ja raportin tekijänä oli ekologi (MMM) Heidi Verkkosaari, ja raportin tarkastajana biologi (FM) Sini Burdillat, molemmat Sweco Finland Oy:stä.

2. AINEISTO

2.1 Lähtötiedot ja menetelmät

Selvitystä varten tilattiin Suomen Lajitietokeskuksesta (2025) tieto seudun lepakohavainnoista viimeisen kymmenen vuoden ajalta (tarkastettu 28.1.2025). Lajitiedot pyydettiin selvitysalueelta ja sen lähiympäristöstä minimissään yhden kilometrin säteeltä selvityksen kohteena olevasta rakennuksesta.

Pahvitehtaalla tehtiin talviaikainen sisätilaselvitys, jonka tarkoituksena oli havainnoida rakennuksessa mahdollisesti talvehtivia lepakoita sekä havainnoida merkkejä lepakoiden aiemmasta, kesäaikaisesta läsnäolosta ja siten tarkastaa, onko rakennus vakinaisessa käytössä oleva lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikka. Selvityksessä mahdollisesti löydettävät papanat saattavat olla hyvinkin vanhoja, eivätkä kerro juuri siitä, milloin lepakot ovat rakennuksessa oleilleet. Tämän vuoksi papanoita, tai muita merkkejä lepakoista havaittaessa, tulee tehdä uusi rakennuksen sisätilaselvitys kesäaikaan.

Sisätilaselvityksen tarkastus tehtiin 18.2.2025 päiväsaikaan, jolloin lepakot ovat horrostamassa rakennuksessa tai muussa talvilevähdyspaikassaan, mikäli niitä esiintyy. Sisätilaselvityksessä koko rakennuksesta sekä ullakotiloista etsittiin taskulamppua ja näköhavainnointia hyödyntäen merkkejä mahdollisista horrostavista tai aiemmin rakennuksessa levähtäneistä lepakoista. Selvityksessä etsittiin lepakoita, niiden papanoita sekä mahdollisesti niiden ravinnoksi päätyneiden yöperhosten siipiä.

2.2 Kohteiden arvottaminen

Selvityksessä tehdyt havainnot arvoitettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) suositteleman kolmeportaisen luokittelun mukaisesti:

Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikka – Ehdottomasti säilytettävä, hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty.

- Lisäksi tulisi huomioida paikkaan liittyvät reitit ja ruokailualueet

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti – Alueen arvo lepakoille huomioitava maankäytössä (EUROBATS-sopimuksen mukaisesti).

- Vahva suositus, jolle ei kuitenkaan ole suoraan luonnonsuojelulain suojaa
- Tärkeä saalistusalue voi olla sellainen, jolla saalistaa monta lajia ja/tai alueella saalistaa merkittävä määrä yksilöitä.
- Aluetta käyttävä laji on harvinainen tai harvalukuinen.
- Alue on todettu tai todennäköinen siirtymäreitti päiväpiilon ja saalistusalueen välillä.

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue – Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alueen arvo lepakoille.

- Alue on lepakoiden käyttämä, mutta laji- ja/tai yksilömäärä on pienehkö.
- Ei mainittu luonnonsuojelulaissa.
- Ei suosituksia EUROBATS-sopimuksessa.

Näistä kategorioista sisätilaselvityksessä havainnoitiin käytännössä sitä, esiintyykö rakennuksessa merkkejä lepakoista tai rakennuksen käytöstä niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkana. Mikäli havaintoja lepakoista, niiden papanoista ja/tai niiden syömistä yöperhosista esiintyy, on kyseessä luokan I-lepakkoalue, ainakin siihen saakka, kunnes lepakoiden oleilu rakennuksessa on uudelleen tutkittu kesäaikaisella lisääntymis- ja levähdyspaikkaselvityksellä.

3. TULOKSET

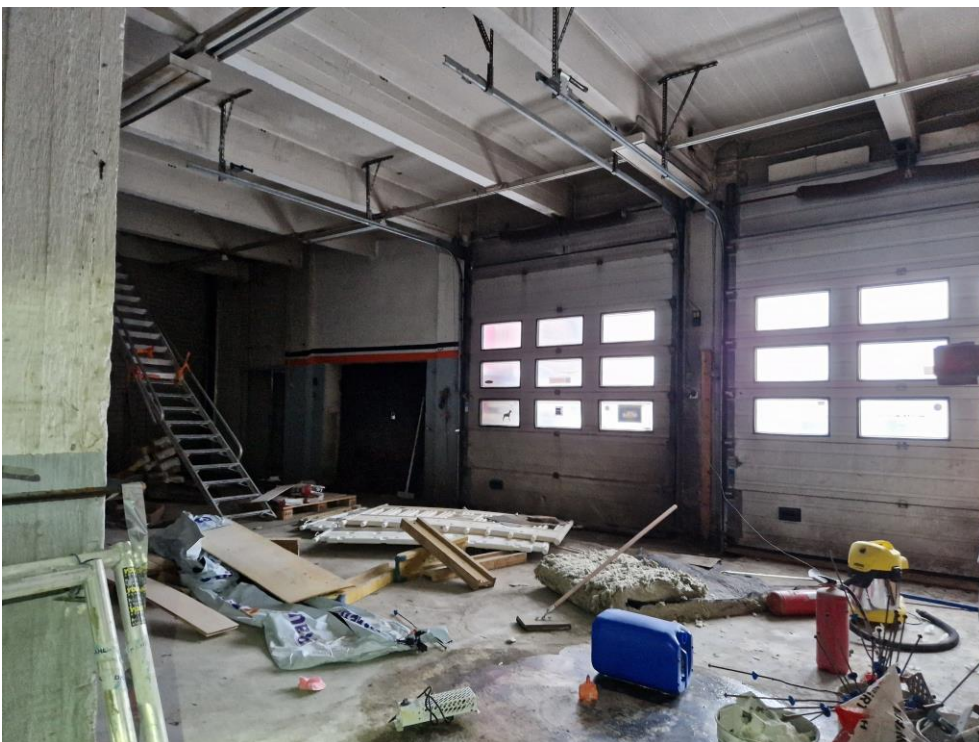
Selvityksessä pahvitehtaan sisätilat ja ullakko todettiin niin kylmiksi, että rakenteet tuskin soveltuvat lepakoiden talvihorrospaikoiksi. Selvityksessä kaikki rakennuksen kerrokset, ullakkotilat ja kerrosten kattorakenteet tutkittiin rakennuksen sisäpuolelta. Lepakoista, niiden ulosteista tai syödyistä yöperhosista ei tehty havaintoja. Rakennuksen eri kerroksissa ja ullakkotiloissa on useita rikkiäisiä ikkunoita sekä ullakolla avoin kattoluukku, joista lepakoiden on mahdollista päästä rakennukseen kesäaikaan. Mahdollisten kulkuaukkojen läheisyydessä ei kuitenkaan havaittu lepakon papanoita tai virtsajälkiä.

Rakennuksessa tehtiin joitain havaintoja päiväperhosten siivistä, joita esiintyi pääasiassa vain ikkunoiden läheisyydessä (Kuva 8). Rakennuksesta löydettiin useita kuolleita puluja, jotka ovat todennäköisimmin päässeet rakennukseen avoimista tai rikkiinäisistä ikkunoista (Kuva 3, Kuva 5).

Selvityksessä rakennuksen kerroksista ei tehty havaintoja lepakon eikä jyrsijän ulosteista. Hiiren ulosteet voi erottaa lepakon ulosteista muun muassa rakenteen ja koostumuksen perusteella, mutta myös sijainnin ja kasautumisen perusteella. Lepakoiden ulosteissa on tavallisesti havaittavissa kiiltävä kitiiniä sisältävien hyönteisten osia, mikä aiheuttaa myös papanoihin hajoavan rakenteen, kun hiiren ulosteet ovat mattapintaisia ja niissä on usein karvoja. Rotan ulosteet koostumukseltaan vastaavia kuin hiiren, mutta ovat kokonsa puolesta suurempia, kuin hiiren tai lepakon ulosteet. Lepakoiden enemmän aikaa viettämillä kohteilla lepakoiden ulosteet kerääntyvät tavallisesti kasoiksi, kun taas hiirien ulosteita on yksitellen siellä täällä. (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2023.)

Pahvitehtaan sisätilaselvityksessä ei havaittu eläviä lepakoita eikä lepakoiden ulosteita.

Suomen Lajitietokeskuksen havainnoissa lähimmät lepakkohavainnot ovat noin 700 metrin päässä pahvitehtaasta. Lepakot voivat lentää saalistusmatkoillaan pitkiäkin matkoja, joten tehdyt havainnot kertovat lähinnä lepakoiden esiintymisestä Tampereen keskustan tuntumassa. Pahvitehtaan tontilla tehdyssä aiemmassa lepakkoselvityksessä vuonna 2018 selvitysalueella pahvitehtaan pihamaalla on tehty yksi pohjanlepakohavainto, joka tulkittiin kuitenkin ohilennoksi (Ramboll 2018).

Kuva 2. Pohjakerroksessa oli runsaasti remonttitavaraa, jota sinne oli varastoitu aiempien rakennustöiden yhteydessä.

Kuva 3. Toisen kerroksen hallitilaa. Kattorakenteissa ei ollut juuri lepakoille sopivia koloja. Osa ikkunalaseista oli auki tai rikki.

Kuva 4. Rakennuksen luoteispäädyn rappukäytävää. Rakennuksessa oli runsaasti merkkejä sekä pulujen että ihmisten oleilusta.

Sweco | Santalahden Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Työnumero: 25018562

Päiväys: 20.3.2025

Versio: 2

Kuva 5. Toisen kerroksen hallitila oli paikoin sotkettu rakennuksesta löytyneellä tavaramalla tai sen osilla.

Kuva 6. Esimerkki ylempien kerrosten hallitiloista.

Sweco | Santalahden Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Työnumero: 25018562

Päiväys: 20.3.2025

Versio: 2

Kuva 7. Ylimmän kerroksen hallitilaa. Suuret ikkunat eivät antaisi lepakoille kesäaikaan viihtyisää hämärää oleskelutilaa. Myös lepakoille sopivia rakoja seinissä tai katossa oli hyvin vähän.

Kuva 8. Rakennuksessa tehtiin havaintoja muutamista päiväperhosen siivistä. Perhoset ovat luultavasti jääneet loukkuun rakennukseen.

Sweco | Santalahden Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Työnumero: 25018562

Päiväys: 20.3.2025

Versio: 2

Kuva 9. Rakennuksen ullakolla oli runsaasti pulujen ulostetta sekä kuolleita puluja. Linnut pääsevät lentämään rakennukseen rikkinäisistä ullakon ikkunoista ja avoimesta kattoluukusta. Näitä ikkunoita ja luukkua myös lepakot voisivat halutessaan käyttää. Seinissä ei ollut muita aukkoja, joista lepakot voisivat lentää rakennukseen.

Kuva 10. Ullakon kattorakenteet soveltuvat huonosti lepakoiden lepäilyyn. Puisten parrujen väliin lepakko voisi mahtua, mutta suoraan parrujen päälle sijoitettu peltikatto kuumenee kesäisin todennäköisesti huomattavasti, muodostaen lepakoiden epämiellyttävän paikan levähtää.

Sweco | Santalahden Pahvitehtaan sisätilojen lepakkoselvitys 2025

Työnumero: 25018562

Päiväys: 20.3.2025

Versio: 2

4. EPÄVARMUUSTEKIJÄT JA POHDINTAA

Sisätilaselvityksessä epävarmuustekijöinä voidaan pitää ainoastaan pahvitehtaan sisätiloissa olevaa sotkua ja paikoin tavarain määrää, joka on voinut peittää joitain ulosteita ja estää siten havaintojen tekemistä. Kuitenkin koko rakennus ja lepakoille soveltuvat osat päästiin luotettavasti kartoittamaan, eikä ole mahdollista, että suuria määriä lepakoiden ulosteita olisi jäänyt havaitsematta.

Lepakkoselvitys on tehty talviaikaan parhaaksi arvioidulla menetelmällä Suomen lepakkotieteellinen yhdistyksen ohjeistuksen mukaan (2023) ja selvitysten tekijällä on paljon kokemusta vastaavista selvityksistä, joten nämä epävarmuustekijät arvioidaan vähäisiksi.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Lepakoista, niiden ulosteista tai lepakoiden ravinnoksi käyttämistä yöperhosista ei tehty havaintoja. Rakennus todettiin lämmittämättömänä myös liian kylmäksi soveltuakseen lepakoiden talvehtimispaikaksi. Selvityksen perusteella rakennuksessa ei ole lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkaa eikä talvehtimispaikkaa, eikä siten ei ole tarpeen tehdä erillistä kesäaikaista lepakkoselvitystä Santalahden pahvitehtaalla.

Selvityksessä pahvitehtaan sisätilat ja ullakko todettiin niin kylmiksi, että rakenteet tuskin soveltuvat lepakoiden talvihorrospaikoiksi. Kaikki rakennuksen kerrokset, ullakkotilat ja kerrosten kattorakenteet rakennuksen sisäpuolelta. Lepakoista, niiden ulosteista tai syödyistä yöperhosista ei tehty havaintoja. Rakennuksen eri kerroksissa ja ullakkotiloissa on useita rikkiäisiä ikkunoita sekä ullakolla avoin kattoluukku, joista lepakoiden on mahdollista päästä rakennukseen kesäaikaan. Mahdollisten kulkuaukkojen läheisyydessä ei kuitenkaan havaittu lepakon papanoita tai virtsajälkiä.

Rakennuksessa tehtiin joitain havaintoja päiväperhosten siivistä, joita esiintyi pääasiassa vain ikkunoiden läheisyydessä. Rakennuksesta löydettiin useita kuolleita puluja, jotka ovat todennäköisimmin päässeet rakennukseen avoimista tai rikkiäisistä ikkunoista.

6. LÄHTEET

Luonnonsuojelulaki. 2023. 8.luku – Eliölajien suojelu. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230009> (luettu 12.3.2025).

Ramboll. 2018. Tikku- ja pahvitehtaan lepakkoselvitys, Santalahti, Tampere.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. ja Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.

Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2012: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys. 2023.
https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf (luettu 12.3.2025).

Suomen Lajitietokeskus. 2025. Laji.fi -portaali. <https://laji.fi/> (aineiston tietopyynnöt tehty 28.1.2025). Linkki hakuun:<https://laji.fi/fi/observation/map?informalTaxonGroupId=MVL.187&polygonId=175993&coordinateAccuracyMax=100>

SYKE 2022. Vesisiippa. Luontodirektiivilajiesittelyt.
<https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Vesisiippa.pdf>